

Правдіна Аліна
(Полтава, Україна)

ЖІНКА-ЛЕГЕНДА – ОЛЬГА ВОЗНИЦЯ

*Недавно ми сюди прийшли, любов у серці принесли
і хочемо навчитись всьому, що можна зробити самому.
Ми час не будем гайнувати, будем вчитись працювати.
Символ гуртка ми приймаємо і святково обіцяємо:
добре вчитись, вишивати, щоб з цього користь мати.
(З альбому вирізок творчого гуртка 1962 р.)*

Звичаї і традиції українців – це те, що завжди вирізняло нас з-поміж інших народностей. Вишивка – це найбільше диво, яке ми прийняли від наших предків і воно передається з покоління в покоління. В українській родині з дитинства дівчинку вчили вишивати, і тому, напевно, немає жодної оселі, яка б не рясніла вишитими рушниками, скатертинами, подушками та серветками.

Не хочеться дати загинути тому, що в давнину виспівували серцем наші предки. Тому наше завдання не тільки цінувати надбання попередніх поколінь, а навчитися любити і відчувати кожну ниточку, яка може принести велике задоволення і духовне збагачення. Адже є з кого брати приклад, є у кого вчитися. Ми можемо пишатися майстерністю жінок-вишивальниць нашого краю. Одна з них – заслужений майстер народної творчості України, оригінальна творча особистість в історії вишивального мистецтва, жінка-легенда – Ольга Возниця. Феномен її творчості – досконало вивчати, пізнавати до найтонших нюансів художні особливості духовно-мистецької сутності українських вишивок, шукати нові інтерпретації традиційної художньої вишивальної спадщини та створювати нові узори [1, с.3-4].

Ольга Возниця – народна майстриня, людина високого громадського і морального обов'язку, завжди у праці і пошуку. Любов до вишивального мистецтва українського народу, в якому закодована генетична сутність нації, зародилася з раннього дитинства. Художня вишивка полонила серце жінки й з роками стала справою її життя [4].

У доробку майстрині: вишивані рушники, серветки, вишиванки, кептарі, жіночі та чоловічі сорочки, гerdани.

Народилась талановита вишивальниця в місті Ходорові на Львівщині 14 березня 1925 року. Працювала Ольга Возниця завідувачкою шкільної бібліотеки у рідному місті, була вихователькою у львівському дитсадку.

Вишивати професійно почала з 1962 року, очоливши гурток художньої вишивки у палаці піонерів Львівської залізниці. Індивідуальна творча манера краєнки відразу привернула увагу. Вже перша персональна виставка 1982 року в Львівському музеї етнографії та художнього промислу стала помітною віхою у культурному житті Галичини. Відтоді О. Возниця бере активну участь у різних виставках, включаючи міжнародні. Її роботи зберігаються в музеях Львова, Києва, Санкт-Петербурга, Парижа, Торонто та ін [1, с.4-5].

Майстриня невтомно вивчає, досліджує зразки народної вишивки з різних областей України. Доповнює візерунки своїми елементами, надаючи нового дихання старовинній українській вишивці. Вишивка для Ольги Возниці – найдорогоцінніший скарб, який постійно шліфується в її думках, вправності рук і набуває все нових і нових граней досконалостей. Здається, що немає меж її задумам щодо постійної різнопланової за формами і методами праці – зберегти вишивки рідного народу.

Своє вміння і таланти майстриня завжди передавала дітям. З 1962 року вона була керівником гуртка «Народна вишивка», Будинку дитячої творчості Львівської залізниці. У 1988 році майстрині було присвоєно звання «Заслужений майстер народної творчості України». Через рік вишивальниця стає почесним членом Союзу українок, де її обирають головою етнографічної комісії.

Особливістю вишивки заслуженої майстрині є те, що вона завжди вміла обрати гарний матеріал для свого одягу. Ольга Возниця, зазвичай, вишиває тонкі узорі низинкою, стеблівкою та хрестиком у багатоколірній гамі. Цікаво, що до кожної своєї вишиванки вишивальниця має аксесуари з бісеру, виготовлені власноруч

На рубежі тисячоліття Ольга Возниця вийшла на актуальну, вкрай необхідну справу – збирати давні зразки найтипівіших вишивок з окремих сіл, районів, областей України. Результатом кропіткої організаційної та особистої пошукової роботи став вихід п'яти альбомів унікальних зразків-фрагментів вишивок із західних областей України.

У підготовлених альбомах розкладені – обгорнуті, обережно прикріплені, вигладжені фрагменти вишитих узорів на лляному, конопляному полотні, переважно одягового призначення. Вони покластифіковані, по груповані за місцем походження. Першим опублікований альбом «Вишивки з м. Ходорова та села Піддністряни Жидачівського рійону Львівської області» [2, с.12-15].

Цінність цих зібраних фрагментів вишивок – висока технічна, графічна, орнаментальна культура, подивляюча вишуканість кольорової гами: вишивки одно, двох і багатоколірні. Немає жодного подібного узору, а розмаїття численних варіантів, трактування окремих елементів, мотивів, цілісних композицій. Хрести, розетки, сонечки, ромби, зубці зіставлені у продуманому композиційному порядку, влаштовані так, щоб лінійно, світло-тіньовими переливами виразно виділити домінуючі, головні мотиви орнаменту [3].

Справжніми досягненнями Ольги Возниці, окрім нагород, можна вважати її книги. Перша книжка майстрині «Вишивка мого краю» вийшла 2005 року. Через рік світ побачила й друга книга майстрині «Вишивка – моє життя», яку видали українською, англійською та німецькою мовами.

Книга «Вишивка рідного краю» – це своєрідний скарб, історична пам'ять, шана жінці-легенді, творцеві високомистецьких вишивальних творів, вічно прекрасних, життєдайних символів національної культури.

За своє життя Ольга Возниця отримала безліч грамот і дипломів. Серед її нагород є золота (1983 р.) і бронзова медалі (1987 р.). Та найбільше майстриня пишається Дипломом за внесок до Києво-Могилянського братства на відродження університету «Києво-Могилянська академія».

Роботи Ольги Возниці радують, веселять душу. Вони своєю академічною красою, мудрістю та неповторністю неначе говорять, нагадують нам потребу віддавати належне унікальному в цілому світі українському мистецтву – вишивці.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. *Возниця О. Вишивка моє життя / О. Возниця. – Драгобич: Коло, 2006. – 176 с.*
2. *Возниця О. Вишивка рідного краю. Ходорівщина / О. Возниця. – Драгобич: Коло, 2005. – 90 с.*
3. <http://www.ridnamoda.com.ua/?p=731>
4. <http://archive.wz.lviv.ua/articles/84278>

*Кісуріна Аліна
(Полтава, Україна)*

З ВИШИВКОЮ ПО ЖИТТЮ

Дослідження вишивки розкриває важливі аспекти вираження в ній живописної, графічної і орнаментальної культури народу.

Вишивка зберігала в своїй іконографії давні архаїчні мотиви. Вона майже нічого не губила із своїх надбань, досвід причетний до відбиття складною мовою вишивального мистецтва народного світогляду.

Закономірні процеси художньо-естетичного мислення народу формувалися віками і удосконалювалися в міру поступу на шляху суспільного прогресу. У всезагальній художньо-естетичній картині людського буття вишивка займає чільне місце як найбільш масовий і різнофункціональний вид мистецтва.

Історією визначена особлива роль вишивки в духовному житті людини, створенні естетичного середовища у праці, відпочинку, святкуванні. Вишиті одяг, рушники, скатертини, завіси тощо, які організовують інтер'єр житлових і ритуальних споруд, супроводжують свята, обряди, несуть в собі не тільки матеріально-практичну, а й духовно-естетичну функції. З давніх-давен і до сьогодні вишивка виступає як естетичне духовне самовираження народу, його морального етикету, як утвердження краси земного життя.

Починається кожна вишивка з підготовки матеріалу – вибору тканин, ниток, голки та ін. Легкі рухи їх розміщень, сполучень, приводить до утворення складних, наперед задуманих «серцю милих» узорів. При цьому завжди присутні тактовна неспішність, міра співставлення, органічний зв'язок між матеріалом тканини і вишивальних ниток. В результаті народжується вишивка як нова реальність – на весільному рушникові, сорочці для милого, дитячому одязі. Найкращі узори, такі, яких би ні в